

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ
ΣΧΟΛΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ
ΑΘΗΝΑ, 09/2006
ΤΟΜΕΑΣ ΠΟΛΕΟΔΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΤΑΞΙΑΣ
ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ 7^{ΟΥ} ΕΞΑΜΗΝΟΥ

ΥΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ : Π. ΚΟΣΜΑΚΗ, Γ. ΣΑΡΗΓΙΑΝΝΗΣ, Δ. ΘΩΜΑΙΔΟΥ

"ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΛΑΦΟΥ ΣΥΜΠΡΟΣΤΟΜΑΡΟΥ"

ΔΕΜΕΝΕΓΑ ΜΑΡΙΑ
7^ο εξάμηνο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
- ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ
- ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
- ΠΡΟΣΒΑΣΕΙΣ
- ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ
- ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
- ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
- ΤΟ ΚΤΗΜΑ ΚΑΡΕΛΛΑ
- ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ
- ΧΡΗΣΤΕΣ ΔΑΣΟΥΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
- ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ
- ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

Το Δάσος Συγγρού ευρίσκεται επί της Λεωφόρου Κηφισίας στο ύψος του Αμαρουσίου (απέναντι του είναι το ΚΑΤ) στα όρια των δήμων Αμαρουσίου, Κηφισιάς και Μελισσιών, και εκτείνεται βορείως μέχρι την Κηφισιά. Έχει έκταση 950 περίπου στρεμμάτων, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους καλυμμένα με πεύκα. Είναι από τα λιγοστά εναπομείναντα φυσικά δάση .Το Δασός Συγγρού ανήκει πολεοδομικά στο δήμο Αμαρουσίου.

ΔΗΜΟΣ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

Δήμος του νομού Αττικής στο βόρειο τμήμα του. Απέχει 11 χλμ. Περίπου από την Αθήνα. Στην αρχαιότητα υπήρχε ναός της Αμαρουσίας Αρτέμιδος, από τον οποίο πήρε το όνομά του. Παλαιότερα ήταν γνωστό από το υγιεινό κλίμα του και το πολύ καλό νερό του από το οποίο υδρευόταν και η Αθήνα. Κατά το Μεσοπόλεμο λόγω του ιδιαίτερου κλίματος, συχνή είναι διαμονή από ανθρώπους με προβλήματα υγείας(φυματίωση), αργότερα δε, χρησιμοποιούνταν για παραθερισμό. Κύρια κατασκευή των κατοίκων του ήταν η κατασκευή θαυμαστών πήλινων αγγείων. Σήμερα υπάρχουν ακόμα μερικά καταστήματα πώλησης πήλινων αγγείων. Ο δήμος Αμαρουσίου είναι ένα σημαντικό εμπορικό κέντρο με πολλά σχολεία, πολιτιστικά κέντρα, τράπεζες κτλ.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Το 1926 ο οικιστικός πυρήνας της περιοχής ήταν μηδαμινός σε σχέση με το δημόσιο υπαίθριο χώρο πρασίνου που κυριαρχούσε. Η περιοχή συνεχώς επεκτεινόταν με αποτέλεσμα το 1936 να δημιουργηθούν δύο επαρχιακές πολίχνες που αναπτύσσονταν χωρίς πολεοδομικό σχεδιασμό. Το 1960 η περιοχή έχει ήδη αρχίσει να παίρνει μια νέα μορφή. Η έκταση ανάμεσα στο κέντρο της Αθήνας και την περιοχή μελέτης παραμένει αδόμητη. Τη χρονική αυτή περίοδο οι άνθρωποι

ασχολούνται κυρίως με τη γεωργία, την κτηνοτροφία, την αγγειοπλαστική καθώς και με εξόρυξη μαρμάρου από την Πεντέλη.

Το 1960 η ευρύτερη περιοχή μελέτης έχει αρχίσει να παίρνει μια οικιστική μορφή, καθώς πολλά νέα κτίρια κατασκευάζονται στα ίχνη των παλαιών οικοδομικών τετραγώνων και με συντελεστές δόμησης πολλαπλάσιους των προηγούμενων. Το πράσινο μειώνεται αισθητά. Αργότερα συντελούνται νέα έργα. Συγκεκριμένα, την περίοδο 1977-1988 προστίθεται κέντρο αθλητικών εγκαταστάσεων ενώ την περίοδο 1988-2002 εκσυγχρονίζεται το οδικό δίκτυο (δημιουργία Αττικής οδού). Το ενδιαφέρον των ανθρώπων στρέφεται προς τον εμπορικό τομέα, κατασκευάζονται μεγάθηρια για να στεγάσουν τα τεράστια εμπορικά κέντρα(π.χ. το νεόκτιστο κτίριο της Bayer στη συμβολή Σωρού και Αμαρουσίου-Χαλανδρίου), γραφεία πολυεθνικών, ασφαλιστικών, κατασκευαστικών και άλλων συναφών επιχειρήσεων με μεγάλους πολλαπλασιαστές κυκλοφοριακής κίνησης και πληθυσμιακής συγκέντρωσης.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΚΤΗΜΑΤΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

Ως πρώτος επώνυμος ιδιοκτήτης του Δάσους Συγγρού αναφέρεται ο Άγγλος αρχαιολόγος **Stin** ο οποίος το αντάλλαξε με άλλα γονιμότερα κτήματα που είχε αγοράσει από Τούρκους προκειμένου να διενεργήσει εκεί ανασκαφές. Μετά το πέρας των ανασκαφών, ο Stin πούλησε το κτήμα σε άλλον άγγλο αρχαιολόγο, ονόματι Will. Στα μέσα περίπου του 19^{ου} αιώνα, ο **Will** πούλησε το κτήμα στον **Ανδρέα Συγγρό**, ο ίδιος αναφέρει χαρακτηριστικά στα απομνημονεύματά του: "*Με ένα εκατομμυρίων δραχμάς έγινα ιδιοκτήτης 200.000 στρεμμάτων γής, δασών, ποταμών, χωρίων, κλπ.*" Η αρχική έκταση του Δασοκτήματος Συγγρού υπερβαίνει τότε τα 1.000 στρέμματα και φθάνει μέχρι το σημερινό Παλιό Δημαρχείο Αμαρουσίου.

Ο Συγγρός, μιμούμενος ή συναγωνιζόμενος ίσως τον βασιλιά Γεώργιο και το νεοδημιούργητο τότε βασιλικό κτήμα Τατοΐου, μετέβαλε τα Ανάβρυτα σε μία πρότυπη για την εποχή **αγροτοκτηνοτροφική μονάδα**, η οποία συνυπήρχε με το δάσος που κάλυπτε μεγάλο μέρος του κτήματος.

Το κεφάλαιο **των κτιρίων** που ανήγειρε ο Συγγρός παρουσιάζει μεγάλο ενδιαφέρον. Τα περισσότερα αναγνωρίζονται **ως έργα του Ερνέστου Τσίλλερ**, του Γερμανού αρχιτέκτονα που σχεδίασε τα σπουδαιότερα κτίσματα της εποχής στην Αθήνα και υπήρξε κορυφαίος εκπρόσωπος του λεγόμενου αθηναϊκού νεοκλασικισμού. Ο Τσίλλερ ήταν ο προτιμώμενος αρχιτέκτων της υψηλής κοινωνίας και των ανακτόρων και ο Συγγρός τού είχε ήδη αναθέσει την οικοδόμηση του μεγάρου του στην Αθήνα, το οποίο στεγάζει σήμερα το Υπουργείο Εξωτερικών.

Το βασικό κτίριο που κλήθηκε να σχεδιάσει ο Τσίλλερ για τα Ανάβρυτα, στις αρχές μάλλον της δεκαετίας του 1880, ήταν η **κατοικία του Συγγρού**. Στο αρχείο Τσίλλερ της Εθνικής Πνακοθήκης σώζονται σχέδια μιας εξοχικής κατοικίας για τον Συγγρό, η οποία όμως διαφέρει από τη μορφή του κτίσματος που τελικά οικοδομήθηκε. Ο γνωστός Πύργος, που δεσπόζει και σήμερα στο κτήμα παρά την εγκατάλειψή του, θυμίζει περισσότερο ένα άλλο σχέδιο του Τσίλλερ, για ένα ανάκτορο στους

Πεταλιούς, το μικρό νησιωτικό σύμπλεγμα στο νότιο Ευβοϊκό, ιδιοκτησία τότε της βασιλικής οικογένειας. Μπορεί κανείς να πει ότι ο Τσίλλερ κράτησε τη διάρθρωση των όγκων από το αρχικό σχέδιο και προσάρμοσε σε αυτό το διάκοσμο του ανακτόρου των Πεταλιών. Το αποτέλεσμα ήταν ένα επιβλητικό κτίριο με εμφάνιση «φρουριακή», χάρις στις πολεμίστρες και τους πυργίσκους που το επιστέφουν. Τα στοιχεία αυτά εντάσσονται στο ρεύμα του εκλεκτικισμού που επικρατούσε τότε στην αρχιτεκτονική επαύλεων και επισημαίνονται σε αρκετές κατοικίες της Κηφισιάς. Μετά από πολλές αλλαγές χρήσεων, πρόχειρες επισκευές και πολύχρονη εγκατάλειψη, ο Πύργος έχει σήμερα χάσει πολλές από τις λεπτομέρειες της αρχικής εμφάνισής του, οι οποίες είναι άγνωστο εάν θα αποκατασταθούν ποτέ.

Λίγο δυτικά του Πύργου, ανεγέρθηκε το παρεκκλήσιο του κτήματος, αφιερωμένο στον προστάτη άγιο του Συγγρού **απόστολο Ανδρέα**. Πρόκειται για ένα μικρό μονόχωρο εκκλησάκι, το οποίο είναι ένα από τα σπάνια δείγματα **νεογοθικής αρχιτεκτονικής** στον ελλαδικό χώρο. Η χαρακτηριστική οξυκόρυφη κεραμοσκεπή, οι κεραίες στις γωνίες και το καμπαναριό, τα οξυκόρυφα παράθυρα με τα πολύχρωμα τζάμια, τα ξύλινα στασίδια και το τέμπλο, όλα είναι σχεδιασμένα με βάση το λεξιλόγιο της γοθικής αρχιτεκτονικής. Εντελώς πρόσφατα άρχισαν εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης αυτού του σημαντικού μνημείου, αφού είχε πλέον φτάσει στα πρόθυρα της πλήρους κατάρρευσης.

Τον Πύργο και τον Άγιο Ανδρέα περιέβαλαν **κήποι**, από τους οποίους σήμερα απομένει μία **ξερή τεχνητή λίμνη** και το ακρωτηριασμένο **άγαλμα του Πάρη**, έργο του γλύπτη Γεωργίου Μπονάνου.

Ανάμεσα στα άλλα κτίρια του κτίσματος ξεχωρίζει το **βουστάσιο**, που διασώζεται σε καλή κατάσταση, κοντά στη σημερινή κεντρική είσοδο. Είναι ένα χαρακτηριστικό για τα τέλη του 19ου αιώνα κτίσμα για γεωργοκτηνοτροφική χρήση, με γυμνή λιθοδομή και καλοπελεκημένους γωνιόλιθους. Ενδιαφέρον παρουσιάζουν ακόμη ορισμένα κατάλοιπα από τις υπόλοιπες εγκαταστάσεις του κτήματος, όπως το υπόγειο κελάρι πίσω από τα γραφεία του Ι.Γ.Ε. και η μεγάλη σταυροειδής δεξαμενή στα νότια.

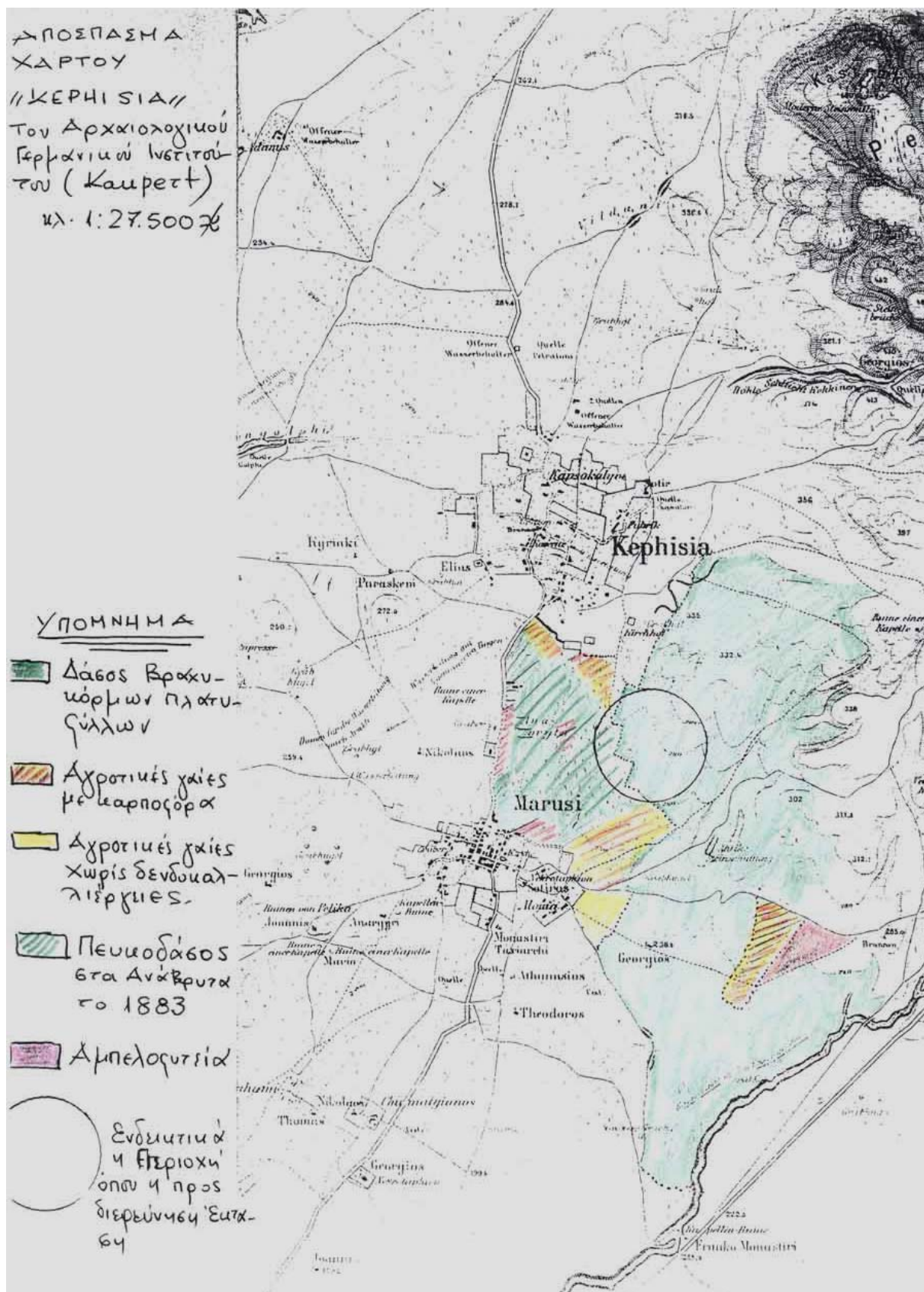
Το κτήμα πρόσφερε επίσης απασχόληση σε αρκετούς χωρικούς, κυρίως από το Μαρούσι, αλλά και από την Κηφισιά. Και ακόμη, εισήγαγε τα πρώτα στην περιοχή σύγχρονα γεωργικά μηχανήματα και εφάρμοσε νέες μεθόδους στις καλλιέργειες και στις άλλες δραστηριότητές που φιλοξενούσε.

Ποία ήταν όμως η εικόνα που είχε αποκτήσει ο παρθένος αυτός χώρος μετά από όλες τις επεμβάσεις του Συγγρού; Μέσα σε λίγα χρόνια, τα Ανάβρυτα είχαν γίνει **«ένα θαυμάσιο πάρκο, γεμάτο από όλα τα φυτά της Μεσημβρίας»**. Τα λόγια αυτά ανήκουν στον Charles de Mouy, πρέσβη της Γαλλίας στην Αθήνα κατά το διάστημα 1880-1886. Ο ίδιος σημειώνει για το κτήμα στις αναμνήσεις του: **«Πέρασα εκεί μέσα από αληθινά πυκνά δάση, χαραγμένα με δρόμους για τις άμαξες, με κρουψώνες και διασταυρούμενα κλαδιά»**. Ο Γάλλος πρέσβης δεν ήταν ο μόνος επιφανής επισκέπτης στα Ανάβρυτα. Όσο ζούσε ο Συγγρός, το κτήμα συγκέντρωνε την υψηλή κοινωνία της Αθήνας, ιδιαίτερα κατά τους θερινούς μήνες, όταν η κοσμική κίνηση μεταφερόταν στην Κηφισιά. Στους συχνούς επισκέπτες συγκαταλέγονταν τα μέλη της βασιλικής οικογένειας. Οι επισκέψεις αυτές, αν λάβουμε υπόψιν μας τα σχόλια του τύπου της εποχής, δεν είχαν μόνο χαρακτήρα αναψυχής. Χαρακτηριστικό είναι ένα περιστατικό που μεταφέρει ο ιστορικός Κωνσταντίνος Παπαρηγόπουλος, σχετικά με την απόλυση της κυβέρνησης Δηληγιάννη από τον βασιλιά Γεώργιο το 1892. Την Καθαρά Δευτέρα της χρονιάς εκείνης, **«η βασιλική οικογένεια είχε μεταβεί προς διασκέδαση εις το μεταξύ Κηφισιάς και Αμαρουσίου κείμενον μέγα εξοχικόν κτήμα του Ανδρέα Συγγρού “Ανάβρυτα”. Εν μέσω λοιπόν της ενταύθα διασκεδάσεως, έγραφεν ο δηληγιαννικός τύπος, απεφασίσθη διά των διαβολών του Συγγρού η από της κυβερνήσεως έξωσις του Θ. Δηληγιάννη»**.

Το 1875 ο Ανδρέας Συγγρός παντρεύεται την **Ιφιγένεια Μαυροκορδάτου**, χήρα Αντωνιάδη, και της προσφέρει το Κτήμα Συγγρού, πιθανότατα ως γαμήλιο δώρο.

Το 1883 Το Γερμανικό Αρχαιολογικό Ινστιτούτο εκδίδει τον γνωστό **χάρτη Kaupert**, εις τον οποίον ολόκληρη η περιοχή του σημερινού κτήματος, τότε αναφερόμενη ως "Ανάβρυτα", εμφανίζεται ως Δάσος. Η ονομασία Ανάβρυτα ενδεχομένως σχετίζεται με τα άφθονα νερά που αναβλύζουν στην περιοχή.

Ο Συγγρός πέθανε στα Ανάβρυτα το 1899. Με το θάνατό του, τελειώνει η περίοδος της μεγάλης ακμής του κτήματός .Το σύνολο του Κτήματος με τις κτιριακές και λοιπές τεχνικές εγκαταστάσεις που βρίσκονταν σε αυτό, το μηχανικό εξοπλισμό, καθώς και τα ζώα που εκτρέφονταν εκεί περιήλθαν, σύμφωνα με τη διαθήκη της Ιφιγένειας Συγγρού που συντάχθηκε το 1921 στην τότε **Γεωργική Εταιρεία Αθηνών**. Η ίδια αναφέρει: *"όπως ίδρυση αυτή εν αυτώ Σχολήν κηπουρικής, πτηνοτροφίας, μελισσοκομίας, σηροτροφίας και κτηνοτροφίας"*. Ιδιαίτερως η Ι. Συγγρού τονίζει: *"Επ' ουδενί λόγω ή προφάσει επιτρέπω την πώλησιν του κτήματος τούτου είτε οιοδήποτε μέρους αυτού, καθότι επιθυμώ να χρησιμεύσει διαρκώς εις την μόρφωσιν καλών γεωργών και κηπουρών"*. Χάρης εις τον όρον αυτόν της διαθήκης Συγγρού το δασοκτήμα έχει έκτοτε σωθεί από την ανοικοδόμηση.

Η πρώτη **διαπλάτυνση της Κηφισίας** το 1925 αποκόπτει το νοτιοδυτικό τμήμα του Δασοκτήματος Συγγρού, το οποίο είναι σήμερα πάρκινγκ (ιδιοκτησία του Κληροδοτήματος Συγγρού διεκδικούμενη από τον Δήμο Αμαρουσίου) βορείως του σημερινού Παλαιού Δημαρχείου (τότε δημοτικού σχολείου).

Από το 1928 αρχίζει η λειτουργία διητούς **Γεωργικής Σχολής** στο κτίριο της βίλας με κοιτώνες στα σημερινά γραφεία του Ινστιτούτου Γεωπονικών Επιστημών η οποία το 1940 αναγκάζεται να διακοπεί λόγω του πολέμου.

Το 1949, η τότε διοίκηση του Κτήματος Συγγρού εκμίσθωσε τμήμα του με τα περιεχόμενα σε αυτό κτίρια, στο ίδρυμα «Βασιλεύς Παύλος», προκειμένου να λειτουργήσει εκεί η **πρότυπη Σχολή Αναβρύτων**, σχολείο γενικής εκπαίδευσης με διασταλτική ερμηνεία της διαθήκης Συγγρού για την εκπαίδευση του τότε Διαδόχου Κων/νου.

Το 1970, η «Γεωργική Εταιρεία» μετονομάστηκε σε «Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών» (Ν.Δ. 572/1970), το οποίο είναι νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου, που εδρεύει στο Μαρούσι Αττικής και τελεί υπό τον έλεγχο και την εποπτεία του Υπουργείου Γεωργίας. Ταυτόχρονα γίνεται μελέτη του ΥΠΕΧΩΔΕ για μετατροπή του Δάσους Συγγρού σε Πάρκο Αναψυχής και **νέα διαπλάτυνση της Λ. Κηφισίας** η οποία καταστρέφει τον μανδρότοιχο και τον κατά μήκος αυτού δασοφράκτη. Τέλος **κατεδαφίζεται το χοιροστάσιο**, που εμποδίζει την διαπλάτυνση.

Τα υποστατικά της οικογένειας Συγγρού ευρίσκοντο στο βορειοδυτικό τμήμα του δασοκτήματος. Ήσαν δε τα εξής:
ΤΟ ΒΟΥΣΤΑΣΙΟ, το οποίον ανακαινίσθηκε στην δεκαετία του '80 και έγινε αίθουσα εκδηλώσεων.
ΤΟ ΧΟΙΡΟΣΤΑΣΙΟ, κτίσμα αναλόγου ύψους, το οποίον κατεδαφίσθηκε όταν διαπλάτυνθι η Λ. Κηφισίας εις βάρος του κτήματος.
Στην διπλανή φωτογραφία, λήψεως του 1952, βλέπομε το βουστάσιο με την αυλή του (σήμερα ο χώρος αυτός είναι πάρκινγκ). Στο βάθος της εικόνας φαίνεται και το χοιροστάσιο, στο ίδιο αρχιτεκτονικό ύψος με το βουστάσιο. Αν' εκεί περνά σήμερα η Λ. Κηφισίας.

Τον Αύγουστο του 1981 ξεσπούν πυρκαγιές στο δάσος **αποτεφρώνουν 407 στρέμματα** δάσους(κυρίως ανατολικά). Το τμήμα αυτό κηρύσσεται αναδασωτέο

Το 1983 το Δάσος Συγγρού ανοίγει για **το κοινό** για το λόγο αυτό γίνεται εγκατάσταση εξοπλισμού (παγκάκια, κάδοι απορριμμάτων, κλπ.) καθώς και η διάνοιξη μιας **δεύτερης πύλης επί της Κηφισίας**.

Το 1988 παραχωρούνται 20 στρέμματα επί της οδού Ευκαλύπτων στο Ινστιτούτο Αμπέλου. Τελικώς όμως απορρίπτεται η παραχώρηση από την Δ/ση Κληροδοτημάτων αφού **κρίνεται αντίθετη προς την θέληση της διαθέτιδος**. Η περιοχή είναι σήμερα αναδασωτέα με το ΙΓΕ να έχει προσφάτως υποβάλει ένσταση για να την αποχαρακτηρίσει.

Το 1989 εθελοντές φυτεύουν, περιποιούνται και ποτίζουν 4.500 δένδρα σε ολόκληρο το δάσος ενέργεια που συνεχίζεται μέχρι και στις μέρες μας.

Το 1990 γίνεται η Κήρυξη Αγ. Ανδρέα ως μνημείου, κτίσματος ειδικής κρατικής προστασίας, αμιγούς δείγματος νεο-γοθτικού ρυθμού (ΦΕΚ 299/ΤΒ/7-5-90) και ξεκινάει η μελέτη αποκατάστασης του μνημείου από το Υπ. Πολιτισμού.

Το 1991 χαρακτηρίζεται το Δάσος Συγγρού ως τοπίο ιδιαίτερου φυσικού κάλλους (ΦΕΚ 968/1991)

Το 1996 ο Δήμος Αμαρουσίου επιχορηγείται από το Υπ. Πολιτισμού με 20 εκ. δρχ. για την αποκατάσταση του Αγ. Ανδρέα. Τα χρήματα ουδέποτε χρησιμοποιούνται για τον σκοπό για τον οποίον εδόθησαν και ο Αγ. Ανδρέας παραμένει ερείπιο.

Το 2001 **κατεδαφίζεται ένα εκ των τριών θερμοκηπίων** - αυτού που βρίσκεται πλησιέστερα στην Λ. Κηφισίας. Μέχρι σήμερα ο χώρος παραμένει αφύτευτος και μπαζωμένος.

Αυτήν την περίοδο ακολουθούν διαδοχικά **σχέδια "αξιοποίησης", "ανάπλασης", "αναγέννησης"** με πρωτεργάτη τον Δήμο Αμαρουσίου. Αξίζει να σημειωθεί το "μάστερ πλαν" (2/2002), σχέδιο του κ.Πολύζου (6/2002).

Το 2002 χαρακτηρίζονται από το Δασαρχείο Πεντέλης 271 στρέμματα, κυρίως παρά την Κηφισίας, ως **αγροτικά**. Ένσταση πολιτών με αίτημα την κήρυξη ολοκλήρου του δασοκτήματος ως αναδασωτέου. Ένσταση του Ι.Γ.Ε. για αποχαρακτηρισμό και άλλων 20 στρεμμάτων. την ίδια χρόνια κατασκευάζεται **αυθαίρετο κτίσμα** προς χρήση των προσκόπων εντός του δάσους. Διακοπή εργασιών κατόπιν κινητοποιήσεως πολιτών. Μπάζωμα και περίφραξη της περιοχής του κατεδαφισμένου θερμοκηπίου.

Το φθινόπωρο του 2004 ξεκινάει η **επισκευή με χορηγία του Αγ. Ανδρέα**.

Μέσα στα ογδόντα περίπου χρόνια, λοιπόν, που πέρασαν από την εποχή που συντάχθηκε η διαθήκη της Ιφιγένειας Συγγρού, μεταβλήθηκαν ριζικά οι συνθήκες κάτω από τις οποίες καλείται να λειτουργήσει και να εκπληρώσει το σκοπό του το κληροδότημα. Η έντονη αστικοποίηση των όμορων ενοτήτων **έχει μεταβάλει το χαρακτήρα της ευρύτερης περιοχής, από αγροτική ενδοχώρα της Αθήνας, σε πόλη με πυκνό οικιστικό ιστό και ένταση λειτουργιών**. Ταυτόχρονα, η αποκλιμάκωση των γεωργικών δραστηριοτήτων στο εσωτερικό του Κτήματος και η φθορά του χρόνου, οδήγησαν στην αντίστοιχη απαξίωση των παλαιών εγκαταστάσεων (υποστατικά, κτηνοτροφικές μονάδες, συστήματα συλλογής νερού και άρδευσης, κλπ.) αλλά και στη σταδιακή εγκατάλειψη ορισμένων γεωργικών εκτάσεων. Αντίθετα, η φυσική βλάστηση του Κτήματος, παρά τις πιέσεις που δέχθηκε από πυρκαγιές, άστοχες αποψιλώσεις, διανοίξεις δρόμων και έλλειψη διαχείρισης, αναπτύχθηκε σημαντικά, δημιουργώντας ένα ενιαίο δασικό οικοσύστημα εξαιρετικής ομορφιάς, με συστάδες ιδιαίτερου ενδιαφέροντος (π.χ. δενδρώδη πουρνάρια ύψους 30μ. και ηλικίας 150 ετών).

ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΕΣ ΧΡΗΣΕΙΣ

Εντός του δασούς Συγγρού στεγάζονται το πειραματικό σχολείο Αναβρύτων(Γυμνάσιο-Λύκειο) καθώς και τα γραφεία του Ινστιτούτου Γεωπονικής Ερευνάς. Πέραν όμως τον παραπάνω εκπαιδευτικών χρήσεων εντός του Δασούς υπάρχει και θεατράκι το οποίο προς το παρόν βεβαία αξιοποιείται κυρίως από το σχολικό συγκρότημα αφού ο δήμος βρίσκεται σε διένεξη με το Ι.Γ.Ε. για το συγκεκριμένο ζήτημα. Τέλος μια από τις βασικές χρήσεις του κτήματος είναι η αναψυχή τόσο από τους περίοικους όσο και από φυσιολάτρες.

ΘΕΤΙΚΕΣ ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΗΣ ΤΟΥ ΔΑΣΟΥΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

Το Δασός Συγγρού αποτελεί έναν από τους λιγιστούς **πνεύμονες πράσινου** της περιοχής και ένα από τα λιγοστά εναπομείναντα **φυσικά δάση** εντός του λεκανοπέδιου. Αντιλαμβανόμαστε λοιπόν αμέσως την τεραστία αξία του αφού όλοι γνωρίζουν την μεγάλη έλλειψη πράσινου στην Αθηνά. Όπως φαίνεται και στην διπλανή ερευνά στην Αθηνά αντιστοιχούν μόλις 2,55τ.μ πράσινου ανά κάτοικο.

Σήμερα το μεγαλύτερο ποσοστό της βλάστησης του Δασούς Συγγρού είναι χαλεποί **Πεύκη**. Ακόμα όμως συναντάμε και κυπαρίσσια, πουρνάρια, βελανιδιές, θυμάρι, θρούμπι, αγριοσπαραγγιές, πλατάνια, καλαμιές, κυκλάμινα, ανεμώνες, χαμομήλι, παπαρούνες, μαργαρίτες αγριελιές, κέδρους, αρμιρικια πολλά είδη ανθών καθώς και θαμνοειδή βλάστηση.

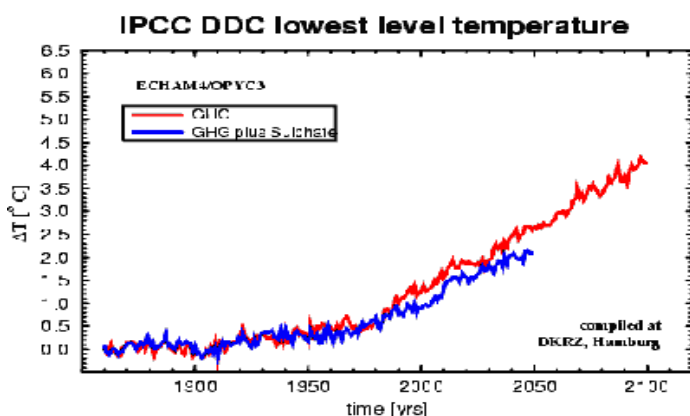
Η **βιοκλιματική του πρόσφορα** τόσο στην περιοχή όσο και ευρύτερα είναι φανερή. Το Δασός επιτελεί λειτουργίες που αφορούν:

Αναλογία χώρων πρασίνου	
ΠΟΛΗ	σε m2/κατ.
Αθήνα	2,55
Θεσσαλονίκη	2,73
Λονδίνο	9,00
Παρίσι	8,54
Ρώμη	9,00
Βιέννη	20,00
Βαρσοβία	18,00
Αμστερνταμ	27,00
Ρότερνταμ	28,00
Χάγη	27,00
Ζυρίχη	10,00
Βόννη	35,00
Μπορντό	2,00
Βερολίνο	13,00
Ουάσιγκτον	50,00

-Τη ρύθμιση της θερμοκρασίας και της σχετικής υγρασίας του αέρα.

Το Μαρούσι και γενικά η ευρύτερη περιοχή ανήκει σε μια επιβαρημένη περιβαλλοντικά ζώνη. η ύπαρξη του δασούς στην περιοχή συντελεί στην διατήρηση της θερμοκρασίας καθώς και στην ρύθμιση της υγρασίας στην περιοχή που το έχει απόλυτα ανάγκη.

Όλοι γνωρίζουμε άλλωστε για την αλλαγή του κλίματος και το El Nino, η οποία "ανεβάζει" τη θερμοκρασία του πλανήτη μέχρι και 5 βαθμούς τα επόμενα 30 χρόνια, τη μέση στάθμη θάλασσας κατά 70 εκατοστά και το ρυθμό εμφάνισης επικίνδυνων καιρικών φαινομένων. Η επιστημονική μεθοδολογία και οι επιστημονικές μετρήσεις και καταγραφές έχουν πράγματι δώσει ενδείξεις για όλα τα προαναφερόμενα καταγράφοντας μια αύξηση της θερμοκρασίας 0.4 - 0.8 °C περίπου τα τελευταία 150 χρόνια, διαπιστώνοντας τη μείωση της περιεκτικότητας του όζοντος στη στρατόσφαιρα και σημειώνοντας ιατρικά περιστατικά σε περιοχές στις οποίες η μείωση του όζοντος είναι αξιοσημείωτη και όχι παροδική. Οι επιστημονικές μελέτες έχουν αποδείξει την θετική επίδραση του πράσινου για την αναστολή αυτών των γεγονότων.

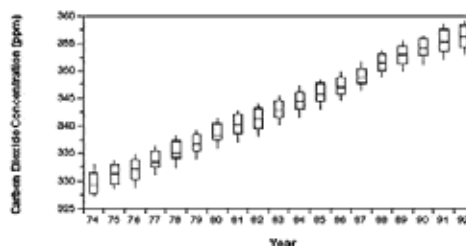

Σχήμα 2: Ενδεικτική αύξηση της θερμοκρασίας με το πλέον ευνοϊκό σενάριο.

-Τον καθαρισμό(φιλτράρισμα)του αέρα το οξυγόνο.

Με την έναρξη της βιομηχανικής επανάστασης ο άνθρωπος άρχισε να προσθέτει στο περιβάλλον ουσίες οι οποίες είτε υπήρχαν σε μικρότερο βαθμό είτε δεν υπήρχαν καθόλου. Η συνέργια του ανθρώπου σε ότι αφορά την καταστροφή του περιβάλλοντος, μέχρι την έναρξη της βιομηχανικής επανάστασης, ήταν ελάχιστη σε σχέση με τη μορφοποίηση ή την καταστροφή του περιβάλλοντος που προκαλείται από τις φυσικές διεργασίες του πλανήτη μας. Οι δασικές πυρκαγιές, οι πλημμύρες, οι σεισμοί και οι ηφαιστειακές εκρήξεις εξακολουθούν να είναι οι κύριοι φυσικοί μηχανισμοί στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος. Μία από τις ουσίες που ο άνθρωπος επιτάχυνε την παραγωγή και τη διοχέτευση της στον ατμοσφαιρικό κύκλο είναι το διοξείδιο του άνθρακα (CO_2), το οποίο έχει και τη μεγαλύτερη προσθετική επίδραση στην αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη από όλα τα άλλα αέρια που ονομάζονται του θερμοκηπίου (μεθάνιο, οξείδια του αζώτου, υδρατμών κλπ). Οι μετρήσεις που αφορούν την περιεκτικότητα της ατμόσφαιρας σε CO_2 επιδεικνύουν μια θεαματική αύξηση, όπως φαίνεται από τα στοιχεία του παλαιότερου σταθμού καταγραφής της περιεκτικότητας της ατμόσφαιρας σε CO_2 που ευρίσκεται στη Χαβάη (σχήμα 1) Το Πράσινο αποτελεί το μόνο μηχανισμό που μπορεί να μετατρέψει το διοξείδιο του άνθρακα σε οξυγόνο για αυτό είναι απαραίτητο. Ειδικότερα στις ήδη επιβαρημένες με άζωτο ατμόσφαιρες, όπως είναι το λεκανοπέδιο της Αθήνας, η παρουσία του πράσινου είναι επιτακτική.

Mauna Loa Yearly Mean Carbon Dioxide Measurements

Σχήμα 1: Μετρήσεις CO_2 (ppm=parts per million)

-Τη μείωση των θορύβων

Ειδικότερα στην συγκεκριμένη περιοχή όπου περνάει η λεωφόρος Κηφισίας η μείωση του θορύβου από τη κίνηση των αυτοκίνητων είναι εμφανής.

-Τη ρύθμιση των συνθηκών φωτισμού και την αντιθαμβωτική προστασία

-Την αισθητική και υγιεινοί επίδραση στους κάτοικους-ικανοποίηση αναγκών αναψυχής των κατοίκων

Παρότι στο δάσος περπατούν, αθλούνται και γυμνάζονται φυσιολάτρες όλων των ηλικιών από ολόκληρο το λεκανοπέδιο, (Το μαρτυρούν οι 10.000+ υπογραφές υπέρ της δασώσεώς του,) η κακή συντήρηση και η έλλειψη εξοπλισμού περιορίζει την περαιτέρω χρήση του κτήματος .

-Αποτελεί χώρο συντήρησης ιστορικών κτισμάτων.

Η βίλα Συγγρού, ο ναός του Αγ.Ανδρέα το βουδοστάσιο της οικογένειας και τα υπόλοιπα κτίσματα του Συγγρού έχουν τεραστία αξία

Το Δάσος Συγγρού
έχει χαρακτηριστεί
τοπίο ιδιαιτέρου
φυσικού κάλλους με
το ΦΕΚ
968/1991. Είναι
επίσης χώρος
αρχαιολογικών
επισημάτων.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΣΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

-Εγκατάλειψη δάσους

Το δάσος χρήζει διαχείρισης για τη βελτίωσή του και την προστασία από πυρκαγιά. Χρειάζεται κλαδέματα, καθαρισμούς, δεντροφυτεύεις και ποτίσματα, με άλλα λόγια φροντίδα και συντήρηση.

Οι εικόνες όμως που αντικρίζουμε δεν φέρουν κανένα από τα παραπάνω στοιχεία.

Το προσφάτως ανακαινισμένο και επισκευασμένο αντλιοστάσιο στο νότιο τμήμα του Δάσους Συγγρού, απολύτως απαραίτητο για το πότισμα των δένδρων και χρήζουν ειδικής προστασίας.

-Εγκατάλειψη γεωργικών εκτάσεων

Οι καλλιεργούμενες εκτάσεις που άλλωστε αποτελούν το εργαλείο για την εφαρμογή του κληροδοτήματος, δηλαδή για την "μόρφωση καλών γεωργών και κηπουρών" είναι υποβαθμισμένες. Υπάρχει ανάγκη φροντίδας των καλλιεργειών και της υποδομής (θερμοκήπια) αλλά και προστασίας ενάντια σε προσπάθειες αλλαγής της χρήσης του.

-Εγκατάλειψη ιστορικών κτιρίων

Τα εξαιρετικής αρχιτεκτονικής κτίρια (κυρίως η έπαυλη Συγγρού καθώς ο νεογοτθικού ρυθμού ιερός ναός του Αγ. Ανδρέα) δυστυχώς ρημάζουν. Έτσι, εκτός από τις αισθητικές επιπτώσεις, δημιουργείται κίνδυνος και για τους επισκέπτες.

Ο Αγ. Ανδρέας είναι το γνωστό γοτθικό ορθόδοξο εκκλησάκι του Δάσους Συγγρού Διατηρητέο μνημείο από το 1990 είχε επί χρόνια εγκαταλειφθεί και βανδαλισθεί, αποτελώντας ένα από τα πιο κραυγαλέα παραδείγματα κακοδιαχείρισης του Κληροδοτήματος Συγγρού τις τελευταίες δεκαετίες. **Ιδιώτης χορηγός, ο Γ.Μαυροσκότης, προσεφέρθη να αποκαταστήσει το μνημείο.** Οι εργασίες ξεκίνησαν κατάρτισθηκε χρονοδιάγραμμα εργασιών με καταληκτική ημερομηνία την εορτή του αγίου στις 30 Νοεμβρίου 2005, οπότε ο ναΐσκος θα λειτουργούσε για πρώτη φορά. Μέχρι πέρυσι το καλοκαίρι οι εργασίες προχωρούσαν κανονικά ,απέμεναν τα

επιχρίσματα, η ολοκλήρωση μερικών εργασιών στην ψευδοροφή, η παραγγελία και τοποθέτηση τζαμιών και κεραμιδιών και ο ναός θα ήταν έτοιμος. Ανήμερα του Αγ. Ανδρέου, ο ναός ήταν κλειστός αφού ο χορηγός σταμάτησε τις εργασίες λόγω κακού υπολογισμού του κόστους.

Η Βίλλα Συγγρού βανδαλίζεται εδώ και χρόνια, χρησιμοποιούμενη παρανόμως ως φθηνός τόπος γυρίσματος σήριαλ ιδιωτικών καναλιών. Ενώ για κάποια περίοδο υπήρξε απαγόρευση επανήρτησαν τα παράνομα γυρίσματα σήριαλ στο Δάσος Συγγρού με άδεια του νέου Προέδρου του, δασολόγου κ. Κ. Μπέση. Γυρίστηκαν οι Μάγισσες της Σμύρνης του MEGA και το "Στον ήλιο του Αιγίου" του ANΤ1. Το δεύτερο μάλιστα γυριζόταν την 31/10 νύχτα στην καρδιά του δάσους με γερανό, γιγάντιους προβολείς, φορτηγά και πλήθος αυτοκινήτων.

-Παράνομες εισόδους στο κτήμα.

Εκτός από τις επίσημες ανεπαρκώς ελεγχόμενες εισόδους, το κτήμα είναι διάτρητο από παράνομες ιδιωτικές πόρτες ανοιγμένες από τις αυλές πολυκατοικιών ή από άλλα σημεία των περιφερειακών οδών. Σε κάποια μάλιστα σημεία υπάρχουν και αυτοσχέδιες σκάλες για την προσπέλαση της περιφραξης.

-Ανεξέλεγκτες χρήσεις του κτήματος

Από πολλούς περιοίκους το Κτήμα Συγγρού αντιμετωπίζεται σαν προσωπική ιδιοκτησία με αποτέλεσμα ο έλεγχος των επισκεπτών και η χρήση του χώρου να είναι ανεξέλεγκτη. Επιπλέον, η ομάδα του WWF Ελλάς έχει καταγράψει περιπτώσεις συλλογής ξυλείας για τζάκια και καλλιέργεια ζαρζαβατικών από ιδιώτες. Ακόμα και για τις επισκέψεις σχολείων ή αθλητικών ομάδων δεν υπάρχει προγραμματισμός και έλεγχος για να αποφευχθούν οι πιθανές αρνητικές επιπτώσεις, ενώ τα πολιτιστικά δρώμενα που οργανώνονται στο μικρό θέατρο Αναβρύτων συχνά υπερβαίνουν τη φέρουσα ικανότητά του. Τέλος, η χρήση και επέκταση των κτιρίων του κτήματος δεν είναι πάντοτε σύμφωνη με τους όρους του κληροδοτήματος.

-Έλλειψη φύλαξης

Αυτή τη στιγμή υπάρχει φύλακας μόνο στη μια από τις 9 επίσημες εισόδους του Κτήματος. Επιπλέον, δεν γίνονται περιπολίες μέσα στο κτήμα, με στόχο τη μείωση του κινδύνου βανδαλισμών, παράνομης εισόδου αυτοκινήτων ή μηχανών και τον έγκαιρο εντοπισμό εστιών φωτιάς.

-Κίνδυνος πυρκαγιάς

Οργανωμένη πυροπροστασία δεν υπάρχει, αρκετοί πυροσβεστικοί κρουνοί δεν λειτουργούν και υπάρχουν διαλυμένες πυροσβεστικές φωλιές. Επιπλέον, υπάρχει έλλειψη μόνιμου προσωπικού στο πυροφυλάκιο. Παρ'όλο που οι φορείς έχουν πάρει κάποια μέτρα(Το ΙΓΕ έχει προσλάβει πέντε εποχικούς πυροφύλακες οι οποίοι συνεπικουρούνται από άλλους πέντε φύλακες του ΣΠΑΠ, Ο Δήμος Αμαρουσίου συνεισφέρει επανδρωμένο πυροσβεστικό όχημα και δικυκλιστή της Δημοτικής Αστυνομίας περιπολούνται εντός του δάσους, ενώ περιπολικό της αστυνομίας του θα περιπολεί περίξ του δάσους. Ο Δήμος Κηφισιάς αντιστοίχως έχει αναλάβει την φύλαξη τμήματος του Πεντελικού Όρους. Η Motor Oil προσφέρει μη επανδρωμένο υδροφόρο όχημα και στην περίπτωση πυρκαϊάς έχει δεσμευθεί να επανδρώσει το όχημα με προσωπικό των γραφείων της)αυτά θεωρούνται ανεπαρκή.

-Σκουπίδια

Σκουπίδια από επισκέπτες αλλά και από χρήστες του χώρου (σχολεία, αθλητές, κα). Στο κτήμα υπάρχουν ελάχιστοι κάδοι απορριμμάτων, ενώ δεν γίνεται τακτική αποκομιδή. Παράλληλα επί σειρά ετών το Δάσος Συγγρού πλήττεται από **εναπόθεση μπαζών** και **τσιμεντοστρώσεις**.

Δασικός δρόμος μπαζωμένος με υπολείμματα επεξεργασίας μαρμάρου. Το πρόβλημα της διάβρωσης των δασικών δρόμων αντιμετωπίζεται με εκατέρωθεν τάφρους, όχι με μπάζα από τα μαρμαροκοπεία της περιοχής. Μπαζώματα δασικών δρόμων με πρόσχημα την διάβρωση. Πάνια συνήθεια των εργολάβων του Δήμου Αμαρουσίου να εναποθέτουν τα μπάζα τους στο Δάσος Συγγρού ή στο Κτήμα Καρέλλα. Αριστερά μπαζώμα με υπολείμματα μαρμάρου στον δρόμο ανατολικά των γηπέδων (2003). Δεξιά κομμάτια τσιμέντου στις παρυφές άλλου δασικού δρόμου.

Σκουπίδια από θεατρόφιλους και θεατράνθρωπους! Αριστερά τα σκουπίδια κάτω από τις παράνομες και επικίνδυνες σκαλωσιές του θεάτρου (φθινόπωρο 2003). Δεξιά, υπολείμματα της Γέρμας του Λόρκα μαζεμένα προς αποκομιδή από τους εθελοντές τον Δεκέμβριο 2004.

-Λανθασμένες παρεμβάσεις

Τα τελευταία χρόνια οι παρεμβάσεις οι οποίες έγιναν στο Δάσος Συγγρού έτειναν στην αλλοίωση του δασικού χαρακτήρα του: διανοίξεις νέων δρόμων, πρόχειρες ασφαλτοστρώσεις, αλλεπάλληλα και συστηματικά μπαζώματα με μετατροπή μονοπατιών σε δρόμους, συχνά άστοχη κοπή δένδρων και θάμνων, ανεξέλεγκτη κυκλοφορία οχημάτων και δικύκλων, κατασκευή αυθαίρετων κτισμάτων, ερημοποίηση της περιοχής των θερμοκηπίων, συστηματικό σπάσιμο τζαμιών των θερμοκηπίων και τελικώς κατεδάφιση του ενός εκ των δύο. Ταυτοχρόνως γίνεται μια πρωτοφανής κατασπατάληση του υπογείου υδροφόρου ορίζοντα: τα πλούσια υπόγεια νερά του δάσους χύνονται στους αγωγούς όμβριων.

Εδώ υπήρχε ένα από τα τρία θερμοκήπια του Δάσους Συγγρού. Απέναντι από τους κινηματογράφους της Κηφισίας και το ΕΛΚΕΠΑ. Εδώ ακριβώς το "μάστερ πλαν" του Δήμου Αμαρουσίου προέβλεπε χώρο σταθμεύσεως. Αν και οι κάτοικοι προσφέρθηκαν να δασώσουν τον χώρο, το Ι.Γ.Ε. προτίμησε να τον μπαζώσει και να τον περιφράξει επιμελώς.

Δύο μαγαζιά και μία κατοικία, κατασκευασμένα από τον Δήμο Αμαρουσίου, σε δασική περιοχή, με πρόσχημα τους προσκόπους παραμένουν όρθια παρά την τελεσίδικη εντολή κατεδάφισης από την αρμόδια Πολεοδομία. Άρχισε να κατασκευάζεται στα τέλη του 2002 με πρόσχημα προϋπάρχον αυθαίρετο ερείπιο. Ξεκίνησε με 84 τμ και σταμάτησε στα 114 τμ., ενώ σε έγγραφο του ΙΓΕ φέρεται να φθάνει τα 134 τμ.! Για να σταματήσει η παράνομη κατασκευή χρειάστηκε μέχρι και μήνυση στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου.

ΤΟ ΚΤΗΜΑ ΚΑΡΕΛΛΑ

Σε αυτό το σημείο αξίζει να γίνει μια αναφορά στο κτήμα **Καρέλλα**, το οποίο βρίσκεται ακριβώς δίπλα στο Δάσος Συγγρού, στα ανατολικά του, και υπέστη σοβαρές αλλοιώσεις από λανθασμένες παρεμβάσεις.

Στο Κτήμα Καρέλλα πηγαίνει κανείς μέσω της οδού Πεντέλης, στρίβοντας αριστερά στο φανάρι της Ευκαλύπτων. (Συναντάτε το νότιο άκρο του Κτήματος στην είσοδο του σχολείου των Ουρσουλινών, στην συμβολή των οδών Ευκαλύπτων και Φοινίκων.) Στο μικρό σχεδιάγραμμα, το κεντρικό τμήμα του Κτήματος σημειώνεται με τον κύκλο δεξιά του Κτήματος Συγγρού. **Το Κτήμα Καρέλλα ανήκει στον Δήμο Αμαρουσίου, σε αντίθεση με το Δάσος Συγγρού με το οποίο ο Δήμος αυτός δεν έχει καμία ιδιοκτησιακή σχέση.**

Αεροφωτογραφία του Δάσους Συγγρού με το Κτήμα Καρέλλα στα ανατολικά του (σκιασμένο με πράσινο χρώμα). Με πρόσοψη στο Δάσος Συγγρού

Το Κτήμα Καρέλλα **απαλλοτριώθηκε** από τον Δήμο Αμαρουσίου το 2002 προς 8 δισ. Το καλοκαίρι του 2003, πέντε ημέρες μετά την έκδοση δικαστικής απόφασης δια της οποίας σταματούσαν σχέδια του Δήμου Αμαρουσίου να κατασκευάσει εκεί θεματικό πάρκο, το Κτήμα κάηκε. Έκτοτε υποβαθμίζεται συνεχώς.

Στις αρχές του 2004 ξεκινούν έργα στο κτήμα Καρελλα. Τον Μάιο μπαζώνεται και η ρεματιά του κτήματος και τοποθετείτε δεξαμενή υγρών καυσίμων απέναντι από το Δάσος Συγγρού.

Τα δένδρα που εμποδίζουν τις εργασίες κόπτονται. Τον Αύγουστο δίνεται πρόστιμο 15.000 Εύρω στον Δήμο Αμαρουσίου από τους Επιθεωρητές Περιβάλλοντος του ΥΠΕΧΩΔΕ και οι εργασίες σταματούν παρ'όλα αυτά τα μπάζα δεν απομακρύνονται

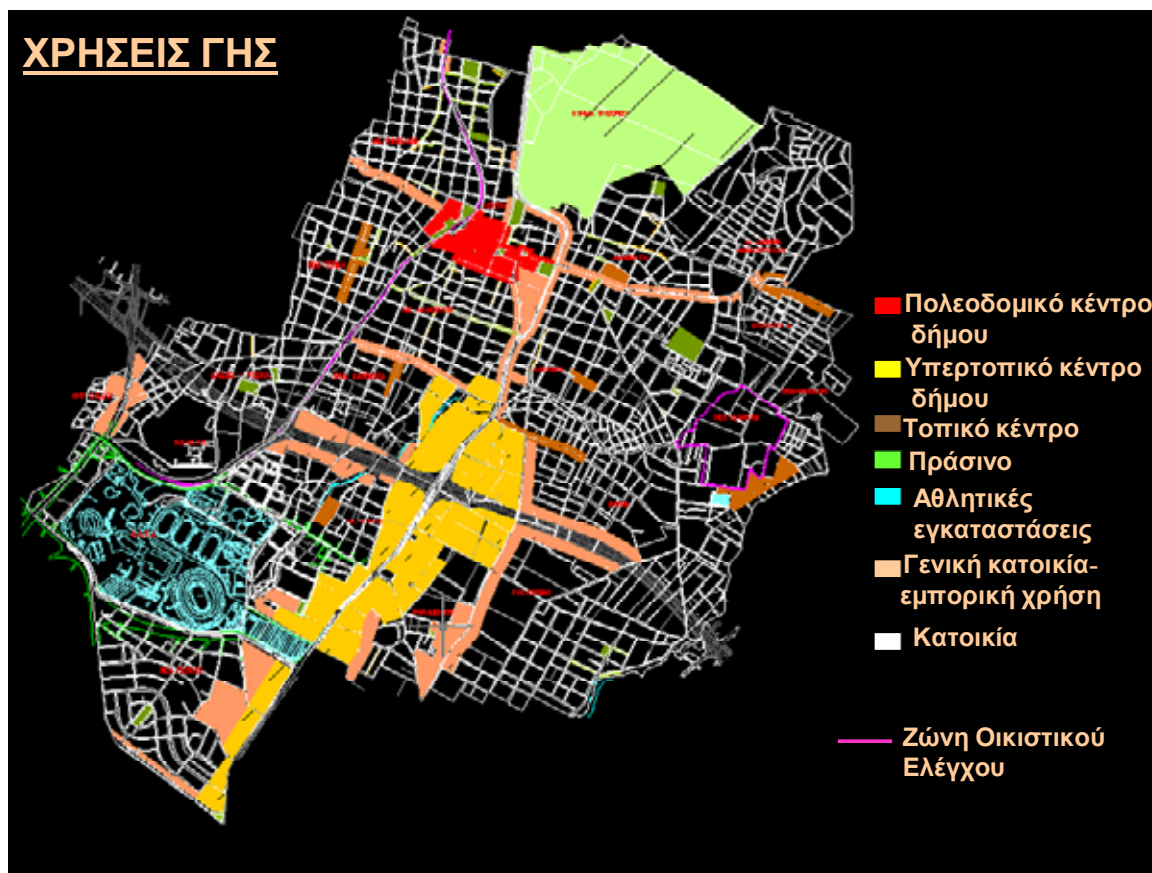
ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΤΗΝ ΕΥΡΥΤΕΡΗ ΠΕΡΙΟΧΗ

Τέτοιες καταστροφές πράσινου είναι κατακριτέες και απαράδεκτες ειδικότερα σε μια περιοχή που σε ευρύτερο πλαίσιο υστερεί σε χώρους πράσινους και γενικότερα σε χώρους αναψυχής. Στους παρακάτω χάρτες επισημαίνονται οι χρήσεις γης της περιοχής καθώς και οι υπάρχοντες χώροι πράσινου και οι χώροι άθλησης.

ΧΡΗΣΕΙΣ ΓΗΣ ΔΗΜΟΥ ΑΜΑΡΟΥΣΙΟΥ

Η περιοχή του Αμαρουσίου χαρακτηρίζεται από υψηλούς συντελεστές δόμησης, κατ' επέκταση παρατηρούμε υψηλή εκμετάλλευση της γης. Οι βασικές χρήσεις που συναντάμε είναι:

1. Αμιγής κατοικία, διασκορπισμένη στο δήμο
2. Κατοικία σε όροφο με εμπορική χρήση στο ισόγειο, συχνά στο πολεοδομικό κέντρο καθώς και στα τοπικά κέντρα.
3. Εμπορικό τοπικό κέντρο στον πολεοδομικό πυρήνα του Αμαρουσίου.
4. Εμπορικά υπερτοπικά κέντρα, παράλληλα με τη λεωφόρο Κηφισίας.
5. Διοικητικά κέντρα, κοντά σε μεγάλες αρτηρίες.
6. Μεγάλες εταιρίες και υπηρεσίες.
7. Ελεύθεροι χώροι και χώροι πρασίνου(π.χ. ΟΑΚΑ, ΣΕΛΕΤΕ, κτήμα Συγγρού)
8. Αδόμητη περιοχή (ζώνη Ζ.Ο.Ε) εντός της οποίας προς το παρόν παρατηρείται αυθαίρετη δόμηση καθώς και γεωργική, κτηνοτροφική χρήση.

ΧΡΗΣΤΕΣ ΔΑΣΟΥΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

Πέρα από τους εργαζόμενους στο ΙΓΕ και τα παιδιά που φοιτούν στα Ανάβρυτα, το Κτήμα δέχεται συχνά επισκέπτες για αναψυχή(κυρίως **κατοίκους του Αμαρουσίου**, της Κηφισιάς, των Μελισσιών και φυσιολάτρες) καθώς και θεατρικές ομάδες με θεατρόφιλους. Τέλος συχνά οργανώνονται εκδρομές είτε σχολικές είτε εκπαιδευτικές στο χώρο αυτό. Ακολουθούν δύο δημοσκοπήσεις στους δήμους Αμαρουσίου και Κηφισιάς αντίστοιχα οι οποίες έγιναν με σκοπό να βρεθούν τα ζητήματα που απασχολούν τους κάτοικους των δήμων.

9 (29%)

Η ατμοσφαιρική ρύπανση

Η εμπορική κίνηση		2 (6%)
Ο συντελεστής δόμησης		4 (12%)
Το Δάσος Συγγρού		12 (38%)
Το Δημοσιογραφικό Χωριό		4 (12%)
(συνολικά 31 ψήφοι)		

Η αποχέτευση		1 (2%)
Η καθαριότητα		13 (30%)
Οι εκτός σχεδίου περιοχές		4 (9%)
Οι χώροι στάθμευσης		11 (25%)
Το Δάσος Συγγρού		9 (20%)
Το κοιμητήριο		5 (11%)
(συνολικά 43 ψήφοι)		

[η δημοσκόπηση ήταν ανοιχτή για ψηφοφορία από 20/10/03 έως 20/02/05]

Παρατηρούμε ότι και στους δυο δήμους οι κάτοικοι της περιοχής είναι ευαισθητοποιημένοι για το ζήτημα του κτήματος.

ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ

Αυτή η ευαισθησία τόσο των κατοίκων όσο και όλων των χρηστών γενικότερα είναι άλλωστε φανερή και από τις εθελοντικές εργασίες που προσφέρουν στο κτήμα. Ο αριθμός των εθελοντών που εργάζονται για την επιβίωση του δασούς αναδασώνοντας κατεστραμμένες εκτάσεις του κτήματος και συνεισφέροντας καθαριότητα του κτήματος είναι πολύ μεγάλος και τα συνεχώς αυξάνεται.

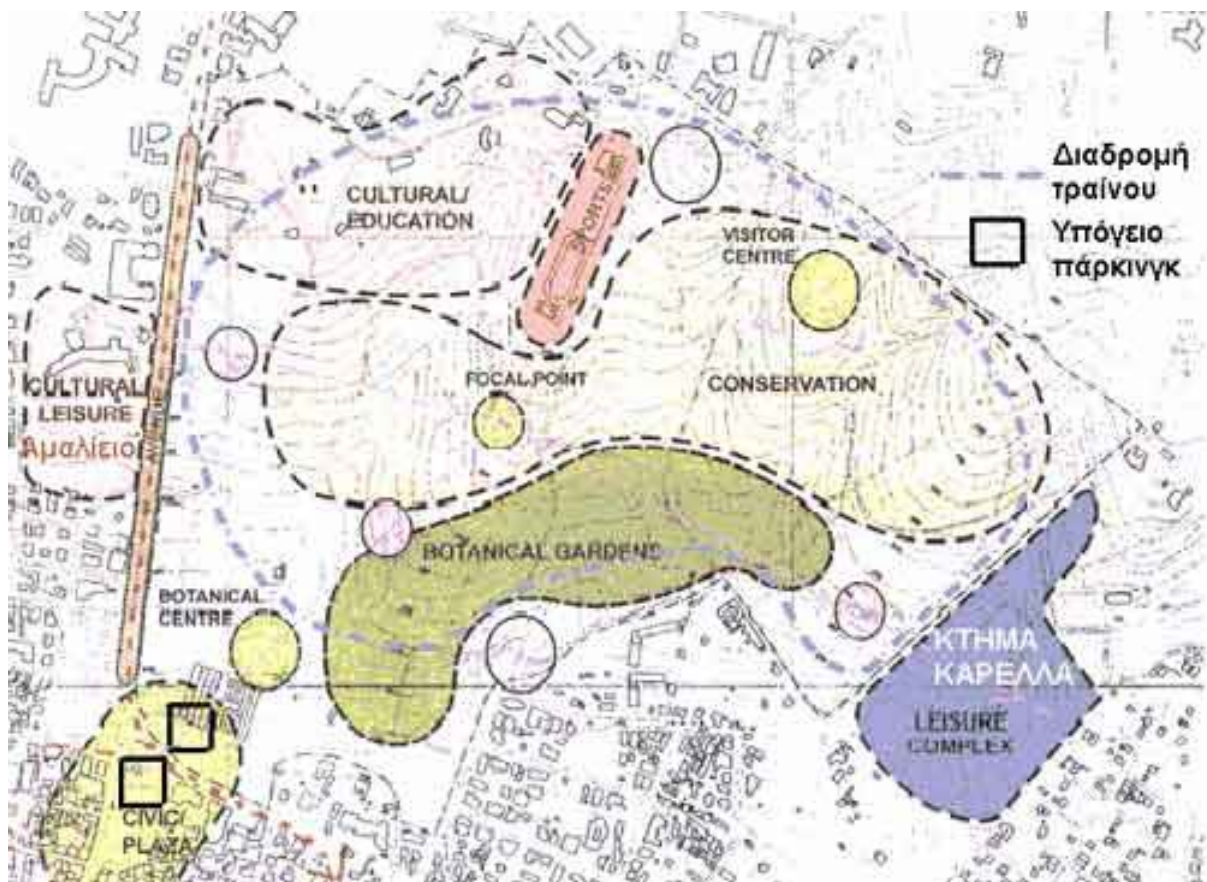

ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΣΥΓΓΡΟΥ

Πρώτου προταθούν λύσεις για τα υπάρχοντα προβλήματα θα ήταν σκόπιμο να δούμε σχέδια προτάσεων για την περιοχή που έχουν γίνει μέχρι σήμερα.

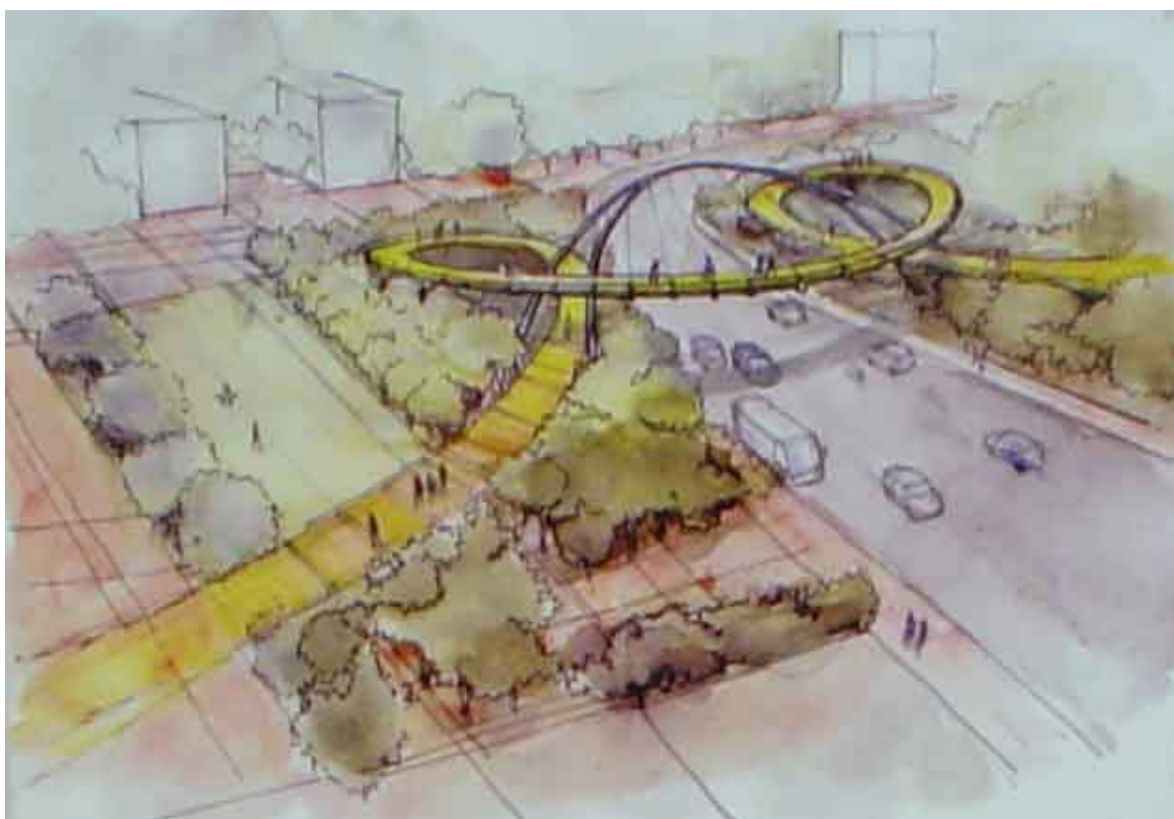
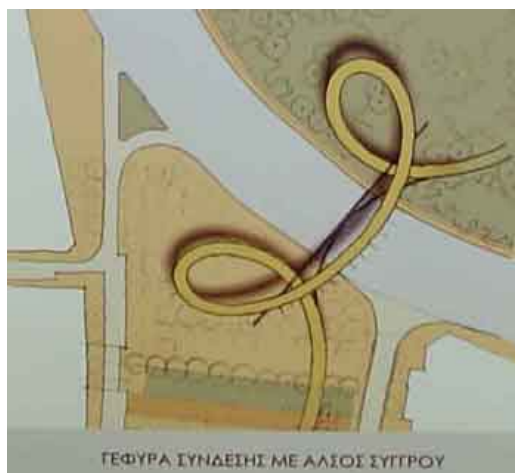
Το "μάστερ πλαν" του Δήμου Αμαρουσίου

Παρουσιάστηκε τον Οκτώβριο 2000,εκπονήθηκε κατά παράγγελαν του Δήμου Αμαρουσίου από την εταιρεία Derek Lovejoy Partnership από τον Δήμο Αμαρουσίου και προέβλεπε: Υπόγειο πάρκινγκ και κλειστό Βοτανικό Κέντρο ύψους 17μ. (κίτρινος κύκλος κάτω αριστερά) κοντά στον χώρο του κατεδαφισθέντος θερμοκηπίου, βοτανικούς κήπους σε μεγάλο μέρος της δασικής περιοχής (πράσινη ζώνη), καφενεία, βράδυνα εστιατόρια και καφέ για νυχτερινές επιδείξεις και πολιτιστικές εκδηλώσεις, περιμετρικό τραίνο(μωβ διακεκομμένη γραμμή στο σχέδιο), τεχνητό καταφύγιο πουλιών ενδεχομένως και ζωολογικό κήπο, φωτισμένες λίμνες, χώρους καθιστικών και παιχνιδιού καλυμμένους με πάνινες σκεπές, πύργους με φώτα λείζερ για την νύχτα, κέντρο - κτίριο επισκεπτών (κίτρινος κύκλος στο βόρειο τμήμα), κλπ. Προέβλεπε επίσης ενοποίηση με το Κτήμα Καρέλλα που όπως είδαμε παραπάνω απαλλοτριώθηκε προσφάτως (σκούρο μωβ δεξιά), το Αμαλίειο αριστερά της Κηφισίας και το κέντρο της πόλεως (κάτω αριστερά), εκεί όπου σήμερα προτείνεται πύλη.

Υπέργεια γέφυρα εις βάρος του Δάσους Συγγρού - σχέδιο του Δήμου Αμαρουσίου

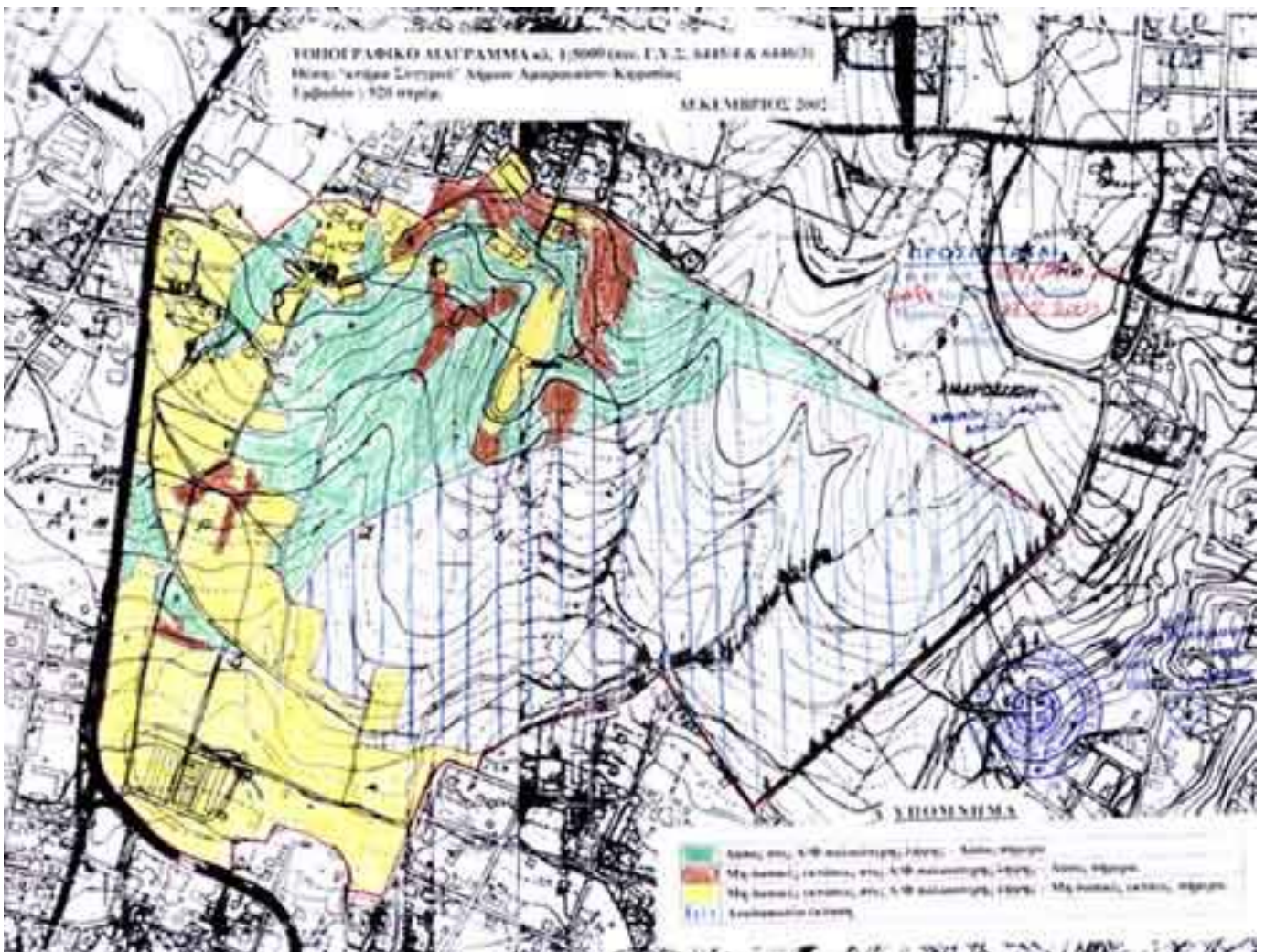
Η κάτοψή της, στο σχέδιο αριστερά, παρουσιάσθηκε σε έκθεση στο Δημαρχείο. Και τα δύο μέρη της γέφυρας κείνται επί περιουσίας του Κληροδοτήματος Συγγρού. Με πλάτος 3 μέτρων και δύο κυκλικές διαδρομές εκατέρωθεν της Κηφισίας, βορειοανατολικά πάνω από το Δάσος Συγγρού και νοτιοδυτικά πάνω από έκταση βορείως της Πλατείας Ηρώων, η γέφυρα «εκλεβε» πολύτιμο χώρο και των δύο. Κάτω και από τις δύο διαδρομές στο "μάστερ πλαν" είχαν προταθεί υπόγεια πάρκινγκ. Το 2002 μάλιστα, προκηρύχθηκε από τον Δήμο Αμαρουσίου και διαγωνισμός για το ένα εκ των δύο.

Από τις αρχές Μαρτίου ανελάβει νέα διοίκηση στον φορέα διαχείρισης, στο Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών (ΙΓΕ), με επικεφαλής του ΔΣ τον καθηγητή Αρχιτεκτονικής του ΕΜΠ κ. Ι. Πολύζο, ο οποίος δήλωνε μιλώντας στο «Βήμα» ότι θα υπάρξει πλήρης προστασία του δάσους και της έκτασης συνολικά και «σε καμία περίπτωση δεν θα ισχύσουν οι κατά καιρούς μελέτες και master plan που έχουν δει το φως της δημοσιότητας...». Όπως επεσήμανε, «βούλησή μας είναι να αποσαφηνισθεί ξεκάθαρα το δασικό, άρα προστατευόμενο, τμήμα του Κτήματος Συγγρού, που οφείλει να είναι το μέγιστο δυνατό, με διαδικασία που θα εξασφαλίζει πλήρως και εσαεί τον δασικό χαρακτήρα του και τη μη δυνατότητα να αυξηθούν οι κοινωφελείς δραστηριότητες. Πράσινο υψηλής οικολογικής σημασίας χωρίς χρήσεις που αλλοιώνουν στο όνομα της "αξιοποίησης" άμεσα ή έμμεσα τη φυσιογνωμία του δάσους». Τονίζει επίσης ότι δεν θα ληφθεί υπόψη κανένα master plan ή μελέτη που

έχει γίνει ως τώρα για το Κτήμα Συγγρού. Εκπονείται ήδη Σχέδιο Γενικής Διάταξης από το ΙΓΕ με ομάδα ειδικών επιστημόνων που αποτελείται από αρχιτέκτονα-πολεοδόμο, γεωπόνο, δασολόγο, αρχιτέκτονα τοπίου και γεωλόγο (υπόγεια ύδατα). Η εργασία θα συνταχθεί υπό την εποπτεία του ΔΣ του ΙΓΕ και αυτή θα εγκριθεί. **«Ούτε ένα καινούργιο κτίσμα δεν θα κτισθεί, κανένα πάρκινγκ δεν θα κατασκευασθεί εντός του Κτήματος Συγγρού. Μάλιστα θα απαγορευθεί πλήρως η είσοδος ΙΧ, θα δημιουργηθεί πράσινος φράκτης (δενδροστοιχία) στην πλευρά της λεωφόρου Κηφισιάς και θα αποκατασταθούν τα ήδη υπάρχοντα κτίσματα. Έχει ενδιαφέρον να γίνουν πρότυπες καλλιέργειες. Δεν είμαι θετικός στη δημιουργία βοτανικών κήπων άλλωστε είναι πανάκριβοι και βέβαια ούτε λόγος για ζωολογικό κήπο»** διευκρινίζει ο κ. Πολύζος.

Πρόσφατα όμως και ενώ στο Ινστιτούτο Γεωπονικών Επιστημών, επικεφαλής ορίζεται ο δασολόγος κ. Κ. Μπέσης. Ο ΙΓΕ προτείνει τον **αποχαρακτηρισμό** 271 στρεμμάτων κυρίως στο νότιο και δυτικό επί της Λ. Κηφισιάς τμήμα του Δάσους και τον χαρακτηρισμό τους **ως αγροτικά**. Έκτοτε απαγορεύεται πρακτικώς η αναδάσωση και του παραμικρού - υποτίθεται 'αγροτικού' - στρέμματος. Χαρακτηριστικό παράδειγμα ο χώρος του κατεδαφισμένου θερμοκηπίου της νοτίου περιοχής, που παραμένει εδώ και τρία χρόνια περιφραγμένη αλάνα αντί να δασωθεί όπως θα έπρεπε.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Οι πληγές του κτήματος Συγγρού πρέπει να αντιμετωπιστούν ολοκληρωμένα και με γνώμονα την προστασία της περιοχής και τον σεβασμό στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο προστασίας της. Το κλειδί όμως για την επιτυχία αυτού του εγχειρήματος **είναι η σύμπνοια και η συνεργασία** όλων των εμπλεκόμενων φορέων και ομάδων.

Προτείνεται:

- **Αναδάσωσή του κτήματος**, σύμφωνα με τον χάρτη Kaupert του 1883 όπου ολόκληρη η περιοχή Αναβρύτων σημειώνεται ως πευκοδάσος, λαμβάνοντας μέτρα για την άμεση δάσωση των εγκαταλελειμμένων τμημάτων
- **Τη διατήρηση και ανάπτυξη του φυσικού δασικού οικοσυστήματος** (υπάρχουσας δασικής χλωρίδας και πανίδας). **ο εμπλουτισμός της βλάστησης να γίνει με φυτά που φύονται και ευδοκούν στον Ελλαδικό χώρο**, στις περιοχές του δάσους που σήμερα έχουν αραιή βλάστηση, σε συνεργασία με το Γεωπονικό Πανεπιστήμιο, στα πλαίσια της παγκόσμιας προσπάθειας που γίνεται **για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας**.
- Την **αναστύλωση της βίλας Συγγρού** (έργο του Ε. Τσίλλερ) ,την ολοκλήρωση των έργων ανακαίνισης του ιστορικού ναΐσκου του **Αγ. Ανδρέα** με σκοπό τη χρήση τους(**πολιτιστική χρήση**)
- Να επιτρέπονται εκδηλώσεις στο **θεατράκι** μόνο όμως ανάλογες με την δυναμικότητα του υπάρχοντος μεγέθους του (**πολιτιστική χρήση**)
- Την αναστύλωση **των ερειπωμένων κτισμάτων** και την χρησιμοποίησή τους ως κέντρα **αναψυχής**.
- **Να δημιουργηθεί δίκτυο χώρων ανάπαυσης (παγκάκια, καθίσματα, κιόσκια) με φυσικά δομικά υλικά (πέτρα, ξύλο)**, ώστε να γίνει ελκυστικός σαν χώρος περιπάτου, αλλά και μελέτης της ελληνικής φύσης για τη νεολαία και το ευρύτερο κοινό .(**χρήση αναψυχής -εκπαιδευτική**).
- Να υπάρξει μέριμνα **καθαρισμού** του δάσους από υπεύθυνο προσωπικό, ενώ παράλληλα να τοποθετηθούν **ξύλινοι καλαίσθητοι κάδοι απορριμμάτων** σε όλα τα μονοπάτια και τους δρόμους του τμήματος του δάσους που θα είναι επισκέψιμο από το κοινό.
- **Επαναλειτουργία** των εγκαταλελειμμένων σήμερα εγκαταστάσεων **ανθοκομίας και βοτανικής (εκπαιδευτική χρήση)** σύμφωνα και με τους όρους της διαθήκης της Ιφιγένειας Συγγρού, ή οποία (διαθήκη) ορίζει σαφέστατα ότι ο χώρος θα χρησιμοποιείται στο μέλλον αποκλειστικά για την εκπαίδευση καταρτισμένων κηπουρών, αμπελουργών και γεωργών
- Διατήρηση της λειτουργίας του **πειραματικού σχολείου και του Ι.Γ.Ε.- (εκπαιδευτική χρήση.)**

- Εκχωρήσει περιοχών για **αγροτική χρήση** σύμφωνα και με τον σκοπό της διαθήκης της Ιφιγένειας Συγγρού, η εκχώρηση μπορεί να γίνει είτε σε ιδιώτες είτε σε σχολές γεωπονίας (μόνο χρηστική εκχώρηση)
- Η λειτουργία **πέραν των 3 εισόδων**.
- **Φυσική συνένωση του κτήματος με το κτήμα Καρελλα και αναδάσωση του προαναφερθέντος**
- Να μη δημιουργηθούν ασφαλτόστρωτοι ή πλακόστρωτοι δρόμοι, αλλά να διατηρηθούν **οι χωματόδρομοι** και να συντηρηθούν τα ήδη υπάρχοντα **μονοπάτια**
- Η διατήρηση της ισχύουσας **απαγόρευσης εισόδου τροχοφόρων** στο κληροδότημα Συγγρού. Να επιτρέπεται η είσοδος για ανάγκη πυροσβεστικής ή νοσοκομειακής κάλυψης καθώς και για την ασφάλεια και συντήρηση του δάσους.
- Να **επισκευασθεί ο υπάρχον μαντρότοιχος**, με αποκλειστική χρήση πέτρας.
- **Να φωτιστεί όλη η περίμετρος του χώρου**
- Να υπάρξει μέριμνα **12μηνιαίας φύλαξης** του Δάσους επί **24ωρου** βάσεως ενώ το βράδυ θα να κλείνει.
- Οι δεξαμενές νερού να είναι πάντα γεμάτες και οι κρουνοί πυρόσβεσης σε καλή κατάσταση.
- Να επισκευασθεί και να ολοκληρωθεί το δίκτυο **απορροής όμβριων υδάτων**.
- Να γίνει αξιοποίηση των υπογείων υδάτων
- Να καταρτισθεί και να εφαρμοσθεί πλήρης μελέτη **δασοπυρόσβεσης**.
- Να συνεχιστούν **οι εθελοντικές παρεμβάσεις** και να γίνει προσπάθεια προσέγγισης περισσότερου κόσμου. Αφού ήδη οι εθελοντές έχουν αποκαλύψει ποσό συμβάλλουν στην διατήρηση του Δάσους.

Ακολουθούν σχέδια υλοποίησης των ανώτερο προτάσεων